

Rolnummer 6220
Arrest nr. 88/2016 van 2 juni 2016

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag over artikel 38, § 2bis, van de wet betreffende de politie over het wegverkeer, gesteld door de Politierechtbank West-Vlaanderen, afdeling Ieper.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters E. De Groot en J. Spreutels, en de rechters L. Lavrysen, A. Alen, J.-P. Snappe, J.-P. Moerman, E. Derycke, T. Merckx-Van Goey, P. Nihoul, F. Daoût, T. Giet en R. Leysen, bijgestaan door de griffier F. Meersschaut, onder voorzitterschap van voorzitter E. De Groot,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. Onderwerp van de prejudiciële vraag en rechtspleging

Bij vonnis van 1 juni 2015 in zake het openbaar ministerie tegen Peter Platteeuw, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 8 juni 2015, heeft de Politierechtbank West-Vlaanderen, afdeling Ieper, de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 38 par. 2bis van de wet van 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer, ingevoerd bij art. 19, 5° van de wet van 7 februari 2003, B.S. 25 februari 2003 en gewijzigd bij art. 10, 6° van de wet van 20 juli 2005, B.S. 11 augustus 2005, in zijn huidige vorm de bepalingen van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet in die zin geïnterpreteerd dat in de mogelijkheid wordt voorzien van een verval van recht tot sturen beperkt van vrijdag 20 uur tot zondag 20 uur en van 20 uur op de vooravond van een feestdag tot 20 uur op die feestdag, voor beklaagden die tewerk gesteld zijn op weekdays, terwijl niet in de mogelijk is voorzien van een verval van recht tot sturen beperkt op enkele weekdays voor gedaagden die werkzaam zijn in het weekend ? ».

Memories en memories van antwoord zijn ingediend door :

- Peter Platteeuw, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. H. Vermeire, advocaat bij de balie te Gent;
- de Ministerraad, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. S. Ronse en Mr. T. Quintens, advocaten bij de balie te Kortrijk.

Bij beschikking van 3 februari 2016 heeft het Hof, na de rechters-verslaggevers A. Alen en J.-P. Moerman te hebben gehoord, beslist dat de zaak in staat van wijzen is, dat geen terechtzitting zal worden gehouden, tenzij een partij binnen zeven dagen na ontvangst van de kennisgeving van die beschikking een verzoek heeft ingediend om te worden gehoord, en dat, behoudens zulk een verzoek, de debatten zullen worden gesloten op 24 februari 2016 en de zaak in beraad zal worden genomen.

Ingevolge het verzoek van de Ministerraad om te worden gehoord, heeft het Hof bij beschikking van 24 februari 2016 de dag van de terechtzitting bepaald op 16 maart 2016.

Op de openbare terechtzitting van 16 maart 2016 :

- zijn verschenen :
 - . Mr. F. Christiaens, advocaat bij de balie te Gent, *loco* Mr. H. Vermeire, voor Peter Platteeuw;
 - . Mr. T. Quintens, tevens *loco* Mr. S. Ronse, voor de Ministerraad;
- hebben de rechters-verslaggevers A. Alen en J.-P. Moerman verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil*

De beklaagde voor de verwijzende rechter wordt vervolgd voor een snelheidsovertreding, namelijk 95,88 km/u in de bebouwde kom. Met toepassing van artikel 29, § 3, van de wet betreffende de politie over het wegverkeer (hierna : Wegverkeerswet) dient de rechter een verval van het recht tot sturen op te leggen van ten minste acht dagen en ten hoogste vijf jaar. Artikel 38, § 2bis, van de Wegverkeerswet laat toe dat een verval van het recht tot sturen wordt beperkt tot de periode van vrijdag om 20 uur tot zondag om 20 uur en van 20 uur op de vooravond van een feestdag tot 20 uur op die feestdag. De beklaagde vraagt om een rijverbod op te leggen op dinsdag en woensdag aangezien hij op zaterdag en zondag werkt, maar de wet voorziet niet in die mogelijkheid.

Dit brengt de verwijzende rechter ertoe om voormelde prejudiciële vraag te stellen.

III. *In rechte*

- A -

Standpunt van de beklaagde voor de verwijzende rechter

A.1. De beklaagde voor de verwijzende rechter stelt dat voor personen die worden tewerkgesteld op weekdagen de mogelijkheid bestaat om een verval van het recht tot sturen te beperken tot het weekend terwijl voor personen die worden tewerkgesteld op zaterdag en zondag niet de mogelijkheid bestaat om een verval van het recht tot sturen te beperken tot weekdagen, hoewel beide categorieën in vergelijkbare omstandigheden verkeren.

A.2. Hij is van oordeel dat het al dan niet in het weekend of op weekdagen werken geen objectief en pertinent criterium van onderscheid is. Hij wijst erop dat de doelstelling van artikel 38, § 2bis, van de Wegverkeerswet erin bestaat tegemoet te komen aan personen die hun wagen voor hun professionele activiteiten nodig hebben, maar waarbij toch ook de noodzaak tot een aangepaste straf bestaat. Hij betwist dat de doelstelling van de bepaling erin zou bestaan de verkeersveiligheid tijdens het weekend en op feestdagen te bevorderen. Hij is van mening dat, gelet op de doelstelling van de wetgever om voor alle bestuurders rekening te houden met hun concrete werksituatie, de beperking van de beoordelingsmarge van de rechter ten aanzien van een bepaalde categorie van veroordeelden, namelijk diegenen die op zaterdag en zondag werken, leidt tot een kennelijk onredelijk verschil in behandeling of een kennelijk onredelijke straf.

A.3. Hij wijst ook op de ernstige gevolgen van de verplichting om het rijverbod uit te voeren in het weekend voor personen, die uitsluitend werkzaam zijn op zaterdag en zondag. Hij stelt aldus dat het verschil tussen bestuurders, al naargelang zij op weekdagen of in het weekend werken, waarbij het verval van het recht tot sturen enkel kan worden aangepast aan de werksituatie van personen die op weekdagen werken, niet redelijk is verantwoord.

Standpunt van de Ministerraad

A.4. De Ministerraad stelt dat de maatregel van het verval van het recht tot sturen kan worden verantwoord door de bekommernis om verkeersongevallen te verminderen en aldus de verkeersveiligheid te bevorderen. Hij wijst erop dat in de parlementaire voorbereiding expliciet werd gewezen op de bestrijding van de problematiek van weekendongevallen. De maatregel werd uitgebreid van jonge, onervaren chauffeurs naar de meer ervaren chauffeurs zonder aan die doelstelling te raken. Hij merkt dan ook op dat de maatregel niet werd ingevoerd vanuit een bekommernis om personen, wier beroep het besturen van een voertuig vereist, een mogelijkheid te bieden om op weekdagen hun beroepsnoodzakelijk voertuig te kunnen besturen. Hij wijst erop dat bij de

totstandkoming van de wijziging van de in het geding zijnde bepaling een amendement in die zin niet werd aangenomen. Hij werpt bijgevolg op dat de prejudiciële vraag vanuit een verkeerde premisse wordt gesteld.

A.5. In ondergeschikte orde is hij van oordeel dat het bevorderen van de verkeersveiligheid een legitieme doelstelling is. Wanneer er sprake zou zijn van twee categorieën van personen, is het verschil in behandeling objectief en redelijk verantwoord. Gelet op de hoge ongevallenstatistieken tijdens weekends en feestdagen, is het volgens hem verantwoord de verkeersveiligheid tijdens die periodes te bevorderen door de in het geding zijnde maatregel.

A.6. Ten slotte mag de wetgever zelf het strafrechtelijk beleid bepalen en dus de beoordelingsvrijheid van de rechter beperken, zowel wat de beveiligingsmaatregelen als wat de straffen betreft.

- B -

B.1. De prejudiciële vraag heeft betrekking op artikel 38, § 2*bis*, van de wet betreffende de politie over het wegverkeer, dat bepaalt :

« Behoudens in geval van artikel 37/1, eerste lid, of als hij het herstel in het recht tot sturen afhankelijk maakt van het slagen voor een of meer van de in § 3 vermelde examens en onderzoeken, kan de rechter lastens iedere bestuurder houder van een rijbewijs of het als zodanig geldend bewijs, bevelen dat het effectief verval enkel wordt uitgevoerd :

- van vrijdag om 20 uur tot zondag om 20 uur;
- van 20 uur op de vooravond van een feestdag tot 20 uur op die feestdag ».

B.2. Het Hof wordt ondervraagd over de bestaanbaarheid van de in het geding zijnde bepaling met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet doordat zij enkel voorziet in de mogelijkheid voor de rechter om het verval van het recht tot sturen te beperken tot de weekends en feestdagen, hetgeen tot gevolg heeft dat enkel de bestuurders die werken op weekdays het voordeel kunnen genieten om de uitvoering van het verval van het recht tot sturen te laten plaatshebben op niet-werkdagen.

B.3.1. De in het geding zijnde bepaling werd ingevoerd bij de wet van 7 februari 2003 houdende verschillende bepalingen inzake verkeersveiligheid. Het ingevoerde onderbroken verval van het recht tot sturen als mogelijke straf was enkel gericht tot de chauffeurs met een beperkte rijervaring.

De memorie van toelichting van die wet vermeldt :

« Tenslotte werd voorzien in de mogelijk[heid] voor de rechter om jonge chauffeurs te veroordelen tot een verval van het recht tot sturen dat tijdens weekends zal gelden » (*Parl. St.*, Kamer, 2001-2002, DOC 50-1915/001, p. 14).

De minister heeft ter verduidelijking van de ingevoerde maatregel gesteld

« dat het verval van recht tot sturen niet automatisch wordt opgelegd, maar alleen door de rechter kan worden uitgesproken.

Het verval van het recht tot sturen tijdens het weekend is een maatregel om de specifieke problematiek van de weekendongevallen bij jongeren te bestrijden. Indien dit nu ook zou worden voorzien voor de andere chauffeurs, wordt deze sanctie ernstig afgezwakt » (*Parl. St.*, Senaat, 2002-2003, nr. 2-1402/3, p. 48).

B.3.2. De maatregel werd vervangen bij de wet van 20 juli 2005 « tot wijziging van de gecoördineerde wetten van 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer » (hierna : wet van 20 juli 2005) en uitgebreid tot alle chauffeurs.

Die uitbreiding wordt in de parlementaire voorbereiding als volgt toegelicht :

« In plaats van een doorlopende termijn van verval van het recht tot sturen uit te spreken, kan de rechter ook een gefractioneerd verval uitspreken dat enkel geldt tijdens het weekend en op de feestdagen. Dit geldt evenwel alleen voor personen die minder dan 5 jaar houder zijn van een rijbewijs. Dit artikel heft deze laatste beperking op. Ook voor wie langer dan 5 jaar houder is van een rijbewijs wordt gefractioneerd verval mogelijk » (*Parl. St.*, Kamer, 2004-2005, DOC 51-1428/004, p. 15).

B.4.1. Het toekennen van het recht tot sturen door de overheid is afhankelijk van het slagen voor examens. Die maatregel past in het kader van het bewaken van de verkeersveiligheid door het deelnemen aan het verkeer met een motorvoertuig voor te behouden aan personen die hun kennis van de verkeersregels en hun rijvaardigheid hebben aangetoond en dus voldoende bekwaam zijn om zich op een veilige manier in het verkeer te begeven.

Het recht tot sturen kan in bepaalde gevallen door de rechter worden ontzegd omdat de gepleegde verkeersinbreuken van dien aard zijn dat kan worden aangenomen dat de veroordeelde bestuurder een gevaar is voor de verkeersveiligheid. Het verval van het recht tot sturen draagt aldus bij aan het waarborgen van de verkeersveiligheid.

B.4.2. Het verval van het recht tot sturen in de in het geding zijnde bepaling is een straf, die zowel een preventief als een repressief karakter heeft. Het verval van het recht tot sturen heeft tot gevolg dat een veroordeelde het recht verliest om zich als bestuurder van een motorvoertuig op de openbare weg te begeven en deel te nemen aan het verkeer. De maatregel draagt bijgevolg bij aan de verkeersveiligheid, door rechters toe te laten bestuurders die zich niet houden aan de verkeersregels, de toegang tot het verkeer als bestuurder van een motorvoertuig tijdelijk of definitief te ontzeggen.

B.5. De in het geding zijnde bepaling laat de rechter toe bij een veroordeling tot het verval van het recht tot sturen voor een bepaalde termijn, de uitvoering ervan te koppelen aan specifieke periodes. Uit de in B.3.1 vermelde parlementaire voorbereiding blijkt dat de doelstelling van het onderbroken verval van het recht tot sturen erin bestaat de verkeersveiligheid specifiek te bevorderen tijdens de periodes waarin de zogenaamde « weekendongevallen » zich voordoen door de rechter de mogelijkheid te geven het recht tot sturen uitsluitend tijdens die specifieke periodes te ontzeggen. Uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 20 juli 2005 blijkt niet dat de voormelde doelstelling van verkeersveiligheid zou zijn verlaten.

De maatregel is derhalve specifiek bedoeld om verkeersongevallen tijdens weekends en op feestdagen tegen te gaan en zo de algemene verkeersveiligheid te bevorderen.

B.6. Uit hetgeen voorafgaat volgt dat de beklaagden die op weekdays zijn tewerkgesteld en de beklaagden die tijdens het weekend zijn tewerkgesteld zich ten aanzien van de doelstelling van de in het geding zijnde maatregel niet in wezenlijk verschillende situaties bevinden, zodat hun gelijke behandeling niet zonder redelijke verantwoording is.

B.7. De prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 38, § 2*bis*, van de wet betreffende de politie over het wegverkeer schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet.

Aldus gewezen in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op 2 juni 2016.

De griffier,

De voorzitter,

F. Meersschaut

E. De Groot